

DECIZIE

08 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în pricina civilă la cerea de chemare în judecată a lui Vasluian Vitali împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2015, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 14 iulie 2015, Vasluian Vitali, reprezentat de avocatul Gantea Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 15 noiembrie 2013, de către SUP al IP Buiucani, mun. Chișinău, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 352¹ Cod penal, a fost intentată cauza penală nr. 2013032653, fără a ține cont de faptul că învinuirile aduse sunt nefondate.

Menționează reclamantul că prin ordonanța procurorului din Procuratura Buiucani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2013, a fost pus sub învinuire, iar prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iulie 2014, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 352¹ Cod penal cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie suma de 3 000 lei.

Afirmă că sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iulie 2014, a fost casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, care a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 iunie 2015.

În acest context, relevă că prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, pe parcursul urmăririi penale nu au fost studiate minuțios probele ce dovedesc nevinovăția sa, prin ce i-a fost cauzat prejudiciul material în sumă de 1 500 lei.

Mai susține că acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și a instanțelor de judecată au jucat un rol negativ în viața și activitatea profesională prin crearea nervozității, pierderea timpului și energiei, iar prin interogări permanente a suferit stres, fapt prin care au fost cauzate suferințele psihice.

La fel, consideră că prin acțiunile de urmărire penală a fost lezată demnitatea și reputația profesională, fiindu-i cauzat prejudiciul moral considerabil.

În același timp, relatează că din cauza punerii sub învinuire, i-a fost aplicată și interdicția de nepărsire a localității.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 1405 Cod civil.

Solicită încasarea de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 1 500 lei și prejudiciul moral în mărime de 850 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriai Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Vasluian Vitali cu titlu de prejudiciul moral suma de 1 000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea primei instanțe.

La 07 noiembrie 2016, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea admiterii parțiale a acțiunii cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de casare.

În susținerea opiniei enunțate, a invocat că la stabilirea cuantumului despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciul moral instanța de judecată a aplicat eronat normele de drept material și a dat o apreciere arbitrară a probelor.

În susținerea poziției sale cu referire la art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, a invocat că angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

Insistă că intimatul nu a fost reținut sau arestat, iar măsura preventivă - obligația de a nu părăsi localitatea indicată de către prima instanță, nu a fost confirmată prin probe.

Mai invocă recurentul că instanța de judecată nu trebuie să formuleze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu și existența unui prejudiciu, or este necesar de stabilit prin probe dacă există în mod veridic un prejudiciu.

Prin referința depusă din 22 decembrie 2016, intimatul Vasluian Vitali, reprezentat de avocatul Gantea Vasile a invocat dezacordul cu recursul declarat,

considerându-l neîntemeiat și pasibil de a fi declarat inadmisibil cu menținerea în vigoare a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 14 iunie 2016 a fost expediată în adresa părților la data de 15 iulie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 21214-4 (f. d. 87).

Totodată, se atestă că cu copia deciziei recurate, recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a făcut cunoștință la data de 07 noiembrie 2016, fapt ce se confirmă prin mențiunea sub semnătură a reprezentantului recurentului pe coperta dosarului și pe versoul deciziei (f. d. 86-verso).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 07 noiembrie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri în partea casată din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele dosarului rezultă că prin ordonanța procuraturii sectorului Buiucani mun. Chișinău din 09 decembrie 2013, Vasluian Vitali a fost pus sub învinuire, încriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 351¹ Cod penal (f. d. 8).

La fel, s-a constatat că prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iulie 2014, Vasluian Vitali a fost declarat culpabil conform art. 351¹ Cod penal, fiind aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale-3 000 lei (f. d. 6-7).

Este incontestabil și faptul că prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, a fost admis apelul avocatului Gantea Vasile în interesul inculpatului, casată sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iulie 2014 în privința lui Vasluian Vitali și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Vasluian Vitali învinuit conform art. 351¹ Cod penal a fost achitat din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracționale (f. d. 11-14).

Iar, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 iunie 2015, a fost respins ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău și menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014 (f. d. 15-21).

Din considerentul că a fost achitat de învinuirea în comiterea săvârșirii infracțiunii prevăzută de art. 351¹ Cod penal, Vasluian Vitali a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova, solicitând încasarea de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 1 500 lei și prejudiciul moral în mărime de 850 000 lei.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea, fiind dispusă încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Vasluian Vitali cu titlu de prejudiciul moral suma de 1 000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Soluția dată de prima instanță a fost menținută și de către instanța de apel.

În susținerea concluziilor sale, instanțele de judecată au invocat prevederile art. 6 lit. a) și art. 3 alin. (2) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, reținând în acest sens că dreptul la repararea prejudiciului în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

În consecință, instanțele au conchis că Vasluian Vitali fiind învinuit de comiterea infracțiunii a fost achitat prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2014, din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracționale, care a fost menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 iunie 2015, circumstanțele care acordă dreptul de a pretinde despăgubiri în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În circumstanțele relatate și în contextul normelor de drept citate, se reține că atât prima instanță cât și instanța de apel este corectă, motivată și amplu argumentată, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor juridice și dispozițiile legale aplicabile la caz.

Totodată, instanță de recurs conchide că, deși instanță de apel temeinic a ajuns la concluzia legalității soluției primei instanțe, însă a lăsat fără nici o atenție faptul că în dispozitivul hotărârii greșit se indică faptul că prejudiciul moral urmează să fie încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, însă acesta urmează a fi încasat prin intermediul Ministerului Justiției.

Astfel, pentru acestea observații și având în susținere dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, care indică că cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare, iar organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției, hotărârile instanțelor ierarhic inferioare în partea încasării a prejudiciului moral din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, urmează a fi casate.

Or, din conținutul normei de drept citate rezultă că, instanțele judecătorești vor dispune acordarea unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral prin intermediul Ministerului Justiției, și nu prin intermediul Ministerului Finanțelor.

Distinct de cele relatate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanță de apel, verificarea suplimentară a cărorva dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, de a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite în partea casată o nouă hotărâre, în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe se mențin.

În conformitate cu 445 al. (1) lit. b) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vasluian Vitali împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în partea încasării din contul bugetului stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Vasluian Vitali cu titlu de prejudiciul moral suma de 1 000 lei și se emite în această parte o nouă hotărâre prin care:

Se încasează din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Vasluian Vitali cu titlu de prejudiciul moral suma de 1 000 (una mie) lei.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2016 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 octombrie 2015 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva